

Η ΠΑΛΙΑ ΑΘΗΝΑ ΣΑΒΑΖΗ
ραδιοφωνική έκπομπή δια
τὴν 29 'Ιουνίου 1969

Ἡ έκπομπή παρουσιάζεται
ἀπὸ τὸν ΚΩΣΤΑ ΓΙΑΝΝΙΑΝ
καὶ τὸν ΔΗΜΗΤΡΗ ΓΙΑΝΝΟΥ
ΚΑΚΗ. Τραγουδᾷ ἡ ΚΛΕΙΩ
Δ Ε Ν Δ Ρ Δ Ο Υ .

Ac 25

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἐδῶ καὶ δύο ἐβδομάδες, ἔχομε πιάσει σιδηροδρομική συζήτηση
Γιάγκο. Πιλήσαμε γιὰ δύο σιδηροδρόμους τῆς Ἀθήνας, τοὺς δύο
πρώτους, τὸν τροχιόδρομο τοῦ παλαιοῦ θαλήρου καὶ τὸν σιδηρό-
δρομο Ἀθηνῶν Πειραιῶς. Σήμερα θὰ τριτώσῃ τὸ καιρό.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Στάσου. Πρῶτα πρῶτα ν' ἀνακεφαλιάσωμε τίς χρονολογίες. Πρῶτος
ἔβινε ὁ σιδηρόδρομος Ἀθηνῶν Πειραιῶς στὰ 1869, ἐδῶ κι' ἐκατὶ
χρόνια ἀκριβῶς. Αὐτός εἶχε τὴν ἀφετηρία του στὴν πλατεία τοῦ
Θησείου.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀκριβῶς. Ἀκολουθεῖ ὁ σιδηροδρομικός, τροχιόδρομος λεγότανε
μάλιστα, τοῦ παλαιοῦ θαλήρου...

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Πού εἶχε τὴν ἀφετηρία του ἀπέναντι ἀπὸ τὸ ὀφθαλμιατρεῖο
ἐπὶ τῆς Λεωφόρου ἀνεπιστημίου. Αὐτός ἐγκαινιάσθηκε μετὰ
ἐνδεκα χρόνια ἀπὸ τὸν πρῶτο, στὰ 1880. Καὶ τρίτος :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τρίτος ἐλειούργησε ὁ σιδηρόδρομος Ἀθηνῶν - Κηφισιάς στὰ
1885 ἀκριβῶς, ἐνῆμερα τὴν καθαρὴ Δευτέρα μετὰ τὴν τελευταία
Κυριακὴ τῆς Ἀποκρηῆς.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Τώρα τὰ κάναμε τὰ πράγματα πιὸ συγκεκριμένα. Πέσα σὲ δεκάξη
χρόνια, λειτουργοῦν τρεῖς σιδηρόδρομοι στὴν παλιὰ Ἀθήνα.
1869 - σιδηρόδρομος Ἀθηνῶν Πειραιῶς, ἀτμοκίνητος βέβαια. 1880
σιδηρόδρομος ἢ μᾶλλον τροχιόδρομος Ἀθηνῶν παλαιοῦ θαλήρου
ὁ ἀποκαλούμενος κωλοσόυρτης καὶ 1885, ὁ σιδηρόδρομος Ἀθηνῶν
Κηφισιάς, πού ἀπεκλήθη ἀργότερα θ ε ρ ῖ ο. Αὐτός δὲν εἶναι :

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αὐτός ἀκριβῶς. Τό θ ε ρ ί ο. Ὅμως πρέπει νά σημειώσωμε
ὅτι ἀπειλήθη εἰρωνικῶς θερίο, πολύ πολύ ἀργότερα, ὅταν εἶ-
χε παληώσει πιά, ὅταν δέν γινότανε καμμιά ἐνέργεια γιά τόν
ἀκσυγχρονισμό του καί ὁ κηπόμοιρος ὁ σιδηρόδρομος τῆς Κη-
φισιάς, πήγαινε τόσο ἀργά, ὅστε ὅποιος ἤθελε ἀνεβοκατέβαινε
ἐν κινήσει καί ξεφυσούσε καί ἔσθμαινε γιά ν' ἀνεβῆ ὅπου
παρουσιαζότανε λίγος ἀνήφορος.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Θαντάζομαι ὅμως ὅτι τήν ἐποχή πού ἦτανε καινούργιος, θά ἦτανε
καμάρι γιά τούς ἀθηναίους.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καμάρι καί κόσμημα γιά τήν πρωτεύουσα. Ὁ σταθμός του, ὁ πρῶ-
τος του σταθμός, ἡ ἀφετηρία του δηλαδή βρισκότανε στήν πλατεία
'Αττικῆς, ἐκεῖ στά μισά τῆς ὁδοῦ Λιοσίων.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Αὐτό στά 1885.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νάλιστα. Ἀργότερα, μετά τέσσερα χρόνια, στά 1889, ὁ σταθμός
του μετεφέρθη στό κέντρο τῆς πόλεως, στήν σημερινή πλατεία
λαυρίου. Καί αὐτό ἦτανε ἓνα ἀπό τά μεγαλύτερα γλέντια τῆς ἀλη-
τείας τῆς Ἀθήνας, τῆς μαρίδας ὅπως ἀποκαλοῦσανε τότε τούς μι-
κρούς ξυπόλητους ἀλήτες καί τούς λούστρους. Μαρίδα !
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Γιατί ἦτανε γλέντι ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θά τό ποῦμε ἀργότερα αὐτό. Γιά τήν ὄρα ἕς μᾶς ἀπασχολήσῃ τό
πρῶτο, τό παρθενικό ταξίδι τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν Κηφισιάς.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Θαντάζομαι ὅτι θά τό περιμένανε μέ ἀνυπομονησία οἱ ἀθηναῖοι.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μέ ἀγωνία ἀληθινή, διότι αὐτό τό πρῶτο, τό παρθενικό ταξίδι
εἶχε ἀναγγελθεῖ ὀκτώ μέρη πριν ἀπό τίς ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς
διέβασε ἐδῶ ἓνα ἀπόσπασμα σχετικό.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Γιά ὅσοι μου... (Διαβάζει) Μεθαύριον, τήν ἡμέραν τῆς καθαρῆς
Δευτέρας, θά τελεσθῶσιν ἐν πάσῃ λαμπρότητι καί ἐπισημότητι
τά ἐγκαίνια τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ Ἀθηνῶν Κηφισίαν. Μετό
τήν δοξολογίαν, ὁ συρμός θέλει ἐκκινήσει διὰ τήν πρώτην αὐτοῦ

ο λαδρομήν περί τήν μεσημβρίαν. Είσιτήρια διά τό πρώτον αυτό ταξίδιον του νέου σιδηροδρόμου, πωλούνται από σήμερον εἰς τὰς θυρίδας του νεοτεύκτου μεγαλοπρεπούς κτιρίου του σταθμοῦ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βλέπεις λοιπόν ; Ἐγκαίνια σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ ποῦ διαφημίζονται δέκα μέρες πρὶν σάν θεατρικὴ παράστασις. Ἐπρόσεξες τήν φράσι ; Εἰσιτήρια πωλούνται ἀπό σήμερον εἰς τὰς θυρίδας...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Εἶμαι βέβαιος ὅτι μιά καί ἦτανε μάλιστα καθαρή Δευτέρα, τὰ εἰσιτήρια θὰ ἔγιναν ἀνάρπαστα ἀπό τόν κόσμον.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κυριολεκτικὰ ἀνάρπαστα, ἀφοῦ ἀπό τό πρωτὶ τῆς καθαρῆς Δευτέρας οἱ θυρίδες πωλήσεως τῶν εἰσιτηρίων εἶχανε κλείσει. Χιλιάδες ἀθηναίων, οἱ περισσότεροὶ ἦτανε μασκαραμένοι πιερρότοι, φουστανελάδες, διάβολοι, γιατροί, μέ τίς οἰκογένειές τους μαζί, ἔμειναν στήν πλατεῖα Ἀττικῆς περιμένοντας νά καμαρώσουν ἐκεῖνους τοῦς προνομιούχους ποῦ εἶχαν προμηθευθεῖ εἰσιτήρια καί θὰ ξεκινούσαν γιά τό μεγάλο αυτό ταξίδι ! οἱ κουλουρτζήδες καί οἱ στραγαλατζήδες καθῶς καί τ ἄ γύρω καφενεῖα ἔκαναν χρυσές δουλειές μέ τόσον κόσμον. Τό πρώτο αυτό ταξίδι του σιδηροδρόμου τῆς Κηφισιάς τό ἐτίμησε καί ὁ Πρωθυπουργός Θεόδωρος Δεληγιάννης μέ πολλούς πολλούς δημοσιογράφους. Τί ἔγινε στήν ἐκκίνηση του σιδηροδρόμου, σέ ἐφήνω νά τό διαβάσης ἀπό μιά περιγραφή του Γεωργίου Σουρή :

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Γιά δόσε μου ἀλήθεια... (Διαβάζει)

Ὅταν ἐν τέλει του συρμοῦ ἡ μηχανή ἔδονεετο
μαύρους ἐκπέμπουσα καπνοῦς καί ὁ συρμός ἐχώρει,
οἱ ἀθηναῖοι ἤρχισαν οὐρανομήκη ζήτω
καί μιά σκέψις βέβαια, πολλοῦς ἐστενοχώρει
διότι δέν ἐπρόλαβαν μιλλιέτα ν' ἀγοράσουν
νά πᾶν κι' αὐτοί στήν Κηφισιά, οἰκογενειακῶς
γιά νά μποροῦνε ὕστερα κι' ἐκεῖνοι νά κομπάσουν
πῶς πήγανε καί γύρισαν σιδηροδρομικῶς !
Ἄκούστηκαν ζητωκραυγές, σαριγγλίσματα πολλὰ

πολλοί καί τά καπέλλα τους κε τάγανε ψηλά
καί μέσ' τήν διασιέδασι ἐκεῖνη τήν μεγάλη
πολλά καπέλλα ἐχάθησαν γιατί τ' ἀρπάξανε ἄλλοι !
Στήν Κηφισιά, σάν ἔφτασεν ἐν τέλει ὁ συρμός
οἱ Κηφισιώτες βρέθησαν ἐκεῖ συγκεντρωμένοι
κι' ἀκούστηκε ἕνα βουϊτό κι' ἕνας ἀλλαλαγμός
κι' οἱ ταξιδιώτες βγήκανε κατευχαριστημένοι !

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ομως, ὅπως εἶπαμε καί πρίν, δέν φαίνεται νά ἔκανε ἐντύπωση
ἡ ταχύτης τοῦ σιδηροδρόμου τῆς Κηφισιάς, διότι ὅπως ἔγραφε
κάποιος σατυρικός τῆς ἐποχῆς : ἦε ὁ ρυθμός τῆς ἀτμομηχα-
χανῆς, ἐφαίνετο ὡς νά συνώδευε τό γνωστόν ἄσμα : Νανούρισμα-

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τό νανούρισμα τοῦ Κιόλη. "Ἦτανε ἕνα ἀπό τά γλυκανάλατα τραγού-
δια τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης, πού ἀξίζει νά τό θυμηθοῦμε καί σήμερα
μιά καί τό ἀνέφερες. Ἡ φίλη μας ἡ Κλειώ Δενάρδου θά μᾶς τό
θυμίση...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία κιάνου) Τό Ν α ν ο ὄ ρ ι σ μ α

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τώρα ἐλπίζω ὅτι θά μου πῆς γιά τό γλέντι πού γινότανε ἀπό
τά λουστράκια τῆς πλατείας Λαυρίου.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νά στό πῶ Γιάγνο, γιατί εἶναι ἕνα κομμάτι χαρακτηριστικό τῆς
παλιᾶς Ἀθήνας. Ὁ σταθμός τοῦ σιδηροδρόμου Κηφισιάς θρυσκότανι
στήν ἀρχή ὅπως εἶπαμε πού :

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Στήν πλατεία Ἀττικῆς, στά 1885. Ἀργότερα στά ἔτη 1889 μετα-
φέρθηκε στήν ἀρχή τῆς ὁδοῦ Τρίτης Σεπτεμβρίου, ἐκεῖ ὅπου καί
σήμερα λέγεται : Πλατεία Λαυρίου.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀκριβῶς. "Ὅταν μεταφέρθηκε ἡ ἀφετηρία ἐδημιουργήθηκε ἕνα ζή-
τημα. Ἡ ἀμαξοστοιχία ἐρχότανε ἀπό τήν Τρίτη Σεπτεμβρίου, μέ
ποιόν τρόπο θά ^{ἔστριβε} ~~ἔστριβε~~ ἡ μηχανή γιά νά πάψη νά ἔχη μέτωπο πρὸς
τήν ὁμόνοια καί νά γυρίση πίσω ; Δέν ὑπῆρχε χώρος γιά διπλές
καί τρίδιπλες γραμμές. Ἐτῶξανε λοιπόν ἕνα τεράστιο βαθύ πηγάδι

μέ διάφορα μηχανήματα και τροχούς μέσα και σκεπασμένο επάνω με πολύ χοντρή λαμαρίνα που την διασχίζανε σιδηροτροχιές, οι γραμμές του σιδηροδρόμου. Η ατμομηχανή προχωρώντας άργά έφτανε στην λαμαρίνα με μέτωπο πάντα προς την πλατεία 'Ομονοίας. Εκεί επάνω στην λαμαρίνα υπήρχε κι'έννας μεγάλος στρόφαλος με δύο λαβές. Πόλις ή ατμομηχανή βρισκότανε επάνω στην λαμαρίνα, ώρμούσαν τά λουστράκια της πλατείας Λαυρίου και άρπάζανε τις λαβές του στροφάλου. Τρία τέσσερα λουστράκια από τή μιá λαβή, άλλα τρία τέσσερα από τήν άλλη και τις γυρίζανε... Τότε, όλος ό δίσκος της λαμαρίνας μετεκινείτο, έστριβε, έγύριζε και μαζί με τόν δίσκο και ή ατμομηχανή που ένδ'είχε μέτωπο προς τήν 'Ομόνοια, έκανε τώρα μέτωπο προς τήν Τρίτης Σεπτεμβρίου... Ένα σφύριγμα του μηχανοδηγού και ή ατμομηχανή προχωρούσε για να μη πάλι επί κεφαλής της άμαξοστοιχίας από τήν άλλη μεριά...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Φαντάζομαι όμως ότι ό σιδηρόδρομος του 1835, θα έγινε άφορμή να γνωρίσουν οι άθηναίοι τήν Κηφισιά, που έως τότε θα ήτανε άπρόσιτη και άγνωστη στον ~~πλή~~ πολύ κόσμο.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ήτανε ένα άπίθανο μικροχωριό με λίγες καλύβες και μερικά πλιθόκτιστα σπίτια. Εκεί όπου είναι σήμερα ή πλατεία, υπήρχε ένα τζαμί, παλαιό τούρκικο τζαμί που έχρησιμοποιείτο σαν σταθμός χωροφυλακής.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ναι, τό έχω άκούσει αυτό. Και όταν έγινε ό σιδηρόδρομος 'Αθηνών Κηφισιάς, ή εταιρεία του σιδηροδρόμου είχε αναλάβει να έκτιλέση έργα στην Κηφισιά για μισό ένατομμύριο δραχμές και πρώτο της έργο ήτανε να γκρεμίση τό άπαίσιο έκείνο τζαμί για να κτίσι στην θέση του ένα ξενοδοχείο.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Από τότε ή Κηφισιά είδε μιá νέα ζωή, με καινούργια ένδησι. Πρέπει να ξέρης ότι ή Κηφισιά, είναι άρχαιοτάτη πόλις...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πόλις είπες ; Ήτανε πόλις ή Κηφισιά ;

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** πόλις βέβαια καί ἀρχαιοτάτη μάλιστα. Όταν ὁ πρῶτος βασι-
λεύς τῆς Ἀθήνας, ὁ μυθολογικός Κέκροφ ἔκτισε τὴν Ἀθήνα,
ἔκτισε ταυτόχρονα καί δώδεκα πόλεις γύρω τῆς, γιὰ νά τὴν
προστατεύουν ἀπὸ ἐπιδρομῆς ληστῶν καί ξένων. Μία ἀπ' αὐτές
ἦτανε καί ἡ Κηφισιά.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ** Μάλιστα, τὸ θυμῶμαι τώρα. Καί ὠνομάσθη ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα
Κηφισία, γιατί ἀπ' αὐτὴν περνῶσε ὁ ποταμὸς Κηφισός.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Ἀκριβῶς. Ἀργότερα, στὴν κλασσικὴ ἑλληνικὴ ἐποχὴ τοῦ Περι-
κλέους καί τῶν μεγάλων τραγικῶν τῆς ἀρχαιότητος, ἡ Κηφισιά
οὐκ ἦτανε πλέον πόλις, μὰ τόπος παραθερισμοῦ τῶν ἀρχαίων
ἀθηναίων, ἀφοῦ εἶναι γνωστόν ὅτι ὁ κωμικός ποιητὴς Μένανδρος
ἐπαίρνε κἄθε καλοκαίρι τὴν φιλενάδα του, τὴν ἑταίρα Γλυκέρα
καί κατοικοῦσανε στὴν Κηφισιά γιὰ νά φεύγουνε ἀπὸ τὴν κάψα
τῆς Ἀθήνας.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ** Καί μόνο ὁ Μένανδρος; Εἶναι γνωστόν ὅτι ὁ Ἡρόδοτος ὁ Ἀττι-
κός πού τόσο ἀγάπησε τὴν Ἀθήνα, εἶχε στὴν Καρμινερᾶ τῆς
Κηφισιδῆς ἓνα θερινὸ ἀνάκτορο
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Κι' ἐπὶ Τουρκοκρατίας, οἱ πλούσιοι ἡγάδες τῆς Ἀθήνας, στὴν
Κηφισιᾶ πηγαίνανε μὲ τὰ χαρέμια τους γιὰ νά ξεκαλοκαιριάσουνε
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ** Καί τὰ ξενοδοχεῖα, εἶπες ὅτι κτίσθηκαν ὅταν ἔγινε ὁ σιδηρό-
δρομος;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Πρῶτο κτίσθηκε τὸ περιλάλητο ξενοδοχεῖο Μελλῆ, περιλάλητο καί
ἀναπόσπαστο ἀπὸ τὴν κοσμικὴ ζωὴ τῆς παλαιᾶς Ἀθήνας. Ἐκεῖ
στό ξενοδοχεῖο Μελλῆ γινόντουσαν ἀργότερα οἱ πλεονεξιακὲς
συγκεντρώσεις τῆς Ἀθήνας, διοργανώθηκαν μεγάλες φιλανθρωπι-
κὲς ἐορτές, ἀνθεστήρια καί κυρίως... ἱστορικὰ συνοικέσια.
- Ἐκεῖ ἕλλησ τε ἔκανε καί ὁ περίφημος παλληκαρῆς καί γλεντζῆς
Γεώργιος Πουρούζης πᾶ περισσότερά του ἐπεισόδια. Τέλος στὴν
Κηφισιά καί τὰ περίχωρά της, ἔγιναν οἱ περισσότερες μονομαχίαι
τῆς παλαιᾶς Ἀθήνας.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί μὴν ξεχνᾷς ὅτι ἡ Κηφισιά παρουσιάζει κι' ἓνα μουσικό ἐν-
διαφέρον. Κάτω ἀπὸ τὸν περίφημο πλάτανο τῆς Κηφισιάς, καθότανι
πολύ συχνά ὁ παλιὸς ἀθηναῖος κενταυρὸς καὶ συνθέτης, ὁ Πικύ-
λαος Κόικινος καὶ ζητοῦσε τὴν μελωδική του ἔμπνευσι, μὲ τὴν
κιδάρα του. Καί μὰ καὶ ἐναφέραμε τὸν Κόικινο, ἕς θυμηθοῦμε
κι' ἓνα τραγουδι ἐκείνης τῆς ἐποχῆς μὲ τίτλο : Καρὰ τῆς πρώτης
μου ζωῆς... πού θὰ μᾶς τὸ τραγουδήσῃ ἡ φίλη μας ἡ Κλειώ.

ΚΑΛΙΑ ΔΕΝΑΡΑΟΥ (μὲ συνοδεία πιάνου) Καρὰ τῆς πρώτης μου ζωῆς
κ.τ.λ. κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἐε "Ἄς ξαναγυρίσωμε στὴν Κηφισιά Γιάννη, στὴν Κηφισιά πού
γιὰ πολλές δεκαετίες ἦτανε τὸ καύχημα καὶ τὸ καμάρι τῶν Ἀθη-
ναίων. Στὰ δύο μεγάλα ξενοδοχεῖα τῆς Κηφισιάς, τοῦ Μελέ καὶ
τὸ ξενοδοχεῖον Ἀπέργη, μαζευότανε ὅ τι ἐκλεκτό εἶχε νὰ δείξῃ
ἡ ἀθηναϊκὴ κοινωνία. Ἐθεωροῦντο δὲ αὐτὰ τὰ δύο ξενοδοχεῖα καὶ
πανάνκριβα στὰ φαγητά τους, ἀφοῦ μὰ μερίδα ψητό ἀρνάκι, κόστι-
ζε δύο δραχμ'ς !

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δυὸ δραχμ'ς. Δηλαδή ποσὸν τεράστιο γιὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Φυσικά, ἂν λάβῃς ὑπ' ὄψιν σου ὅτι στὰ καλὰ ἐστιατόρια τῆς Ἀθή-
νας, ὅπως στοῦ Ἀβέρωφ ἢ στοῦ Ἄστου, ἡ μερίδα τοῦ ψητοῦ ἐπληρώ-
νετο ἐνενηντα πέντε λεπτά, δηλαδή τὰ μισὰ καὶ λιγώτερο.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἐὰ δινόντουσαν καὶ χοροὶ βέβαια σ' αὐτὰ τὰ ξενοδοχεῖα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὁχι μόνο χοροὶ, ἔχι μόνο φιλανθρωπικὲς ἀγορές, τὰ περίφημα
τότε μ π α ζ ἄ ρ , μὰ στὸ ξενοδοχεῖο Μελέ, ἐδόθη στὰ 1894 καὶ
τὸ πρῶτο γιάνντεν πάρτυ, ὁ πρῶτος ὑπαίθριος χορὸς στὸν κήπο
τοῦ ξενοδοχείου. Θέλεις ἓνα ντοκουμέντο γι' αὐτό :

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ ἔμαι βέβαιος ὅτι τὸ ντοκουμέντο θὰ εἶναι στίχοι τοῦ Σουρη.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τὸ κατάλαβες. Γι' αὐτό, διέβασέ τους.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

(Διαβάζει)

Πῦρ λοιπόν ἀγαπητέ
 στό γκάρντεν πάρτυ τοῦ Πελαῖ
 νά δοῦμε κἄθε μιά πρωτὴ
 νά στροβιλίξεσαι ἀκαλῶ
 Πῦρ σέ γλέντι κοσμικό
 τί γίνεται νά δοῦμε
 καί μ' ἓνα γεῦμα ἡρωϊκό
 νά ξεπαραδίστασθε !

Κοίταξε φίλε μου λοιπόν, τοὺς νέους ἐριστοκράτες
 οἱ ἔνδρες μὲ τὰ φράκα τους καί μὲ σκληρὰ κολλάρια
 καί οἱ γυναίκες μὲ γυμνές καί τραχηλιές καί πλάτες
 καί θμορφες καί ἔσχημες καί καλλονές καί κάρρα !

Πῆν ἀπομακρυνώμαστε... τὰ πονηρὰ μας βήματα
 ἕς μὴ μᾶς παρασύρουνε... στόν κόσμο ἕς σταθοῦμε
 γιατί μέσ' τὰ φυλλώματα, θ' ἀπούσαμε φιλήματα
 κι' ἔξω ἀπ' τό φῶς, στά σιωτεινὰ, ποίός ξέρει τί θά δοῦμε.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Αὐτοί οἱ στίχοι τοῦ Σουρή, ποῦ ἐγράφησαν γιά ἓνα γκάρντεν
 πάρτυ ποῦ ἐδόθη στό ξενοδοχεῖον Πελαῖ, μαρτυροῦν τήν ἐρωτική
 δίψα τῆς ἐποχῆς. Σ' ἓνα χορό, χορό ποῦ ἐδίδετο σέ μιά αἴθουσα,
 γινότανε βέβαια ἀρκετό φλέρτ, μὰ μέσα στήν αἴθουσα τοῦ χοροῦ
 το ζευγάρι δέν εἶχε εὐκαιρία παρά μόνο γιά κουβέντα. Ἐκατον-
 τάδες μάτια πέφτανε ἐπάνω στό ζευγάρι .. Ὅμως ἡ μόδα τοῦ
 γκάρντεν πάρτυ, ἔρεσε πολύ στόν κόσμο, γιατί μέσα σ' ἓνα τε-
 ράστιο κῆπο, ποῦ δέν ἦτανε ὄλος φωτισμένος, εὐκολα ἓνα ζευγά-
 ρι ἀπομακρυνότανε καί χανότανε σέ μιά σιωτεινὴ δενδροστοιχία
 ἢ πάνω ἀπό ἓνα φύλλωμα...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

Μιά ἀπορία ἔχω ἀημέτηρη. Τό σιδηρόδρομο τῆς Κηφισιάς, ποῦ
 ἦτανε στήν ἀρχὴ καμάρι τῆς Ἀθήνας, πότε τὸν ἀπεκάλεσαν
 οἱ ἄθηναῖοι, θ ε ρ ί ο ; Καί γιατί ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Νά σοῦ πῶ ἀμέσως. Ὁ σιδηρόδρομος τοῦ Πειραιῶς ποῦ ἦτανε
 ἐτμοκίνητος ἀπὸ τήν καιρὸ ποῦ πρωτόγινε στά 1869, μετετρέπη
 σέ ἠλεκτροκίνητο ὕστερα ἀπὸ τριάντα πέντε χρόνια, στά 1904.

Τότε, στα 1904, έγινε για πρώτη φορά συζητήσεις για την ηλεκτροκίνηση και του σιδηροδρόμου Κηφισιάς, συζητήσεις που κράτησε κάπου έξι ή επτά χρόνια γιατί όπως ξέρομε μόνο τώρα τελευταία έγινε επί τέλους αυτή η ποθητή ηλεκτροκίνηση...

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Και γιατί τόν βγάλανε θηρίο ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κάποιος δημοσιογράφος ήτανε ή άφρομη να του δοθῆ αὐτό τό ὄνομα. Κάποιος δημοσιογράφος ὁ ὁποῖος ἔγραφε : 'Ενῶ ὁ ἠλεκτρισμός καταλαμβάνει ἀλόγητον τόν χῶρον, μόνον ὁ σιδηρόδρομος τῆς Κηφισιάς ἐξαπολουθεῖ νά ἐμπέμπῃ ἀτμούς ζέοντες καί μαθρον καπνόν, ὡς θηρίον τῆς 'Αποκαλύψεως τό ὁποῖον τρέπει εἰς φυγήν τόν κόσμον.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Καταλαβαίνω. Αὐτό ἔφτασε γιά ν' ἀρπάξῃ ὁ κοσμάκης τήν λέξι καί ν' ἀποκαλῆ στόν κατομοίρη τόν σιδηρόδρομο **θηρίο** τῆς Κηφισιάς.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί νά λάβῃς ὀπ' ὄχι σου γιάγνο ὅτι ἦτανε καί ἐπικίνδυνον αὐτό τό θηρίο...

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Γιατί ἐπικίνδυνον ; Κοῦ εἶπες ὅτι δέν ἔτρεχε πολύ γλήγορα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν ἔτρεχε καθόλου, λέίως μέσα στήν πόλι, πήγαινε σάν χελώνα, μά ἦτανε ἐπικίνδυνον πρῶτον γιατί ἔβγαζε τέτοιο μαύρο καπνό, πού ἔλα τά σπύτια τῆς ὁσῆς τρίτης Σεπτεμβρίου, ἔως τήν ὁδόν Δαριγυῦ, ὅπου ἔστριβε ὁ συρμός, εἶχανε γίνει κατάμαυρα ἀπό τόν καπνό του. Ἐπειτα, τό καλοκαίρι ἔβγαζε μάτια ὁ συρμός αὐτός τό θηρίο.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ ~~ἦ~~ Πῶς ἔβγαζε μάτια ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅταν ὁ ἄνεμος ἦτανε ἀντίθετος μέ τήν φορά του σιδηροδρόμου, ὄλος ἐκεῖνος ὁ μαθρος καπνός, ἔμπαινε ἀπό τά ἀνοιχτά παράθυρα μέσα στά βαγόνια. Καταλαβαίνεις λοιπόν τί γινότανε. Δινα κόστούμια μαυρίζανε...

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Γυναίκε^ς καλοκαιρινές τουαλέτες θά καταστρεφόντουσαν καί

πού και πού, καποιο καρβουνάκι του καπνού θά έμαπινε σέ κανένα μάτι. Αυτό δέν είναι ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αυτό είναι, μά είναι γεφηνός πώς είχε γίνει σύστημα στίς άθηνες νά παραπονούνται. Είναι μάλιστα γνωστόν ότι όταν ένας πατέρας έπιασε τήν κόρη του στο έλσος τής Κηφισίδας άγκυλιασμένη μ' ένα νεαρό και τής έκανε παρατήρησι, ή κόρη του άποιρίθηκε : μπαμπά, είχε μετέ ένα καρβουνάκι στο μέτι μου και ό Ντκος προσπαθοΰσε νά μου τό βγάλη...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Νά λοιπόν πού και τό καρβουνάκι τής άτμομηχανής έσωσε μά κατάστασι. Δηλαδή δέν ξέρουμε άν τήν έσωσε γιατί δέν φαντάζομαι νά έχαφε ό μπαμπάς τήν δικαιολογία μέ τό καρβουνάκι... Τέλος πάντων ήτανε ή ύμορφη έποχή τής εϋθυμίας, ή έποχή πού και τό κλαφομουρμούρικo είσθηματικό τραγουδι είχε άρχίσει νά γίνεται εϋθυμο. Κι' έχομε ένα περίφημο τραγουδι τής έποχής εκείνης, τό Δέν σέ θέλω πιά... πού θά μάς τό θυμίσω τώρα ή καλή μας φίλη Κλειώ.

ΚΑΒΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (Μέ συνοδεία πιάνου) 'Από τά πολλά πού μου 'χεις κεινωμένα δέν σέ θέλω πιά - δέν σέ θέλω πιά

κ. τ. λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν σέ θέλω πιά... "Έχει ιστορία αυτό τό τραγουδι. Δηλαδή μία κομική ιστορία πού έγινε μετά τό τραγουδι. Όλοι και όλες στην 'Αθήνα τραγουδούσανε αυτό τά λόγια : Δέν σέ θέλω πιά, πάρε πόδι πιά... "Ήτανε ή έποχή πού είχε φουντώσει τό γλωσσικό ζήτημα. 'Επί κεφαλής τών καθαρευουσιάνων ήτανε ό πολύς Γεώργιος Μιστριώτης, φανατικός έχθρός του Ύψάρη. Ουσικά ό κόσμος πού δέν άνεχότανε τίς άκρότητες, τούς είχε πάρει και τούς δυό στην είρηνεία. και οι φοιτηταί πού θέλανε νά πειράζουνε τόν καθηγητή τους τόν Μιστριώτη, τραγουδούσανε κάτω από τό σκίτι του τό δέν σέ θέλω πιά σέ άσταιστη καθαρεύουσα... Νά, διάβασε τούς σχετικούς στίχους

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Λόγω των πολλών - καιών και φρικαλέων
κόρη έμή σκληρά - κόρη έμή σκληρά
ού βούλωμαι - ού βούλωμαί σου πλέον
φύσις πονηρά - φύσις πονηρά !

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θαντάζεσαι τί γινότανε ;

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Πας νά φανταστώ ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ο μακαρίτης ό Γεώργιος Πιστριώτης έβγαινε στό μπαλιόνι
του - στην όδόν Στουρνάρα κατοικοῦσε - και τούς κατάβρεχε
βρίζοντας του ααα σέ γλώσσα αρχαϊκή. "Έρρετε θα έξ κόρα-
νας, κνώδαλα του κερασφόρου !

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Θυσικά ή περισσότερη ειρωνεία και σάτυρα θα γινότανε κατά
του Ψυχάρη γιατί αυτός έκανε τήν επίθεση κατέ της γλώσσας
πού μιλούσανε και γύρευε άνατροπές άπαράδεκτες, όπως ό Παρ-
θενών που κατέ τον Ψυχάρη έπρεπε νά φέρη -λέγεται Π α ρ -
θενός - 'Ο Παρθενός του Παρθενού... έπειδή ήθελε νά καταρ-
γήση τά τριτόκλητα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Παι, μά δυστυχώς πολλοί τον πήρανε στά σοβαρά και ό Ψυχάρη
βρήκε όπαδούς στην νεολαία που θέλει ν'άγνευλιάση καθε
τί καινούργιο που βλέπει, χωρίς νά συλλογίζεται έν είναι
καλό ή κακό.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Στό άναμεταξύ, παρά τούς γλωσσικούς καυγάδες, στά λαϊκά
κέντρα, τά περίφημα πολιτικά, για τά όποια έχομε ξαναμι-
λήσει, εξακολουθούσαν νά λανσάρουν τραγούδια πολιτικά και
συμυρνεία, ιδίως εμυρνεία όπως τήν περίφημη και κλασσική
Κορδελιώτισσα που θα μάς πη τώρα ή Κλειώ.

ΚΕΒΙΩ ΔΕΝΑΡΑΟΥ (Μέ συνοδεία πιάνου) Τρελλή μου κορδελιώτισσα...

κ. τ. λ. κ. τ. λ.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Έρεις τί θα ήθελα νά σε ρωτήσω Δημήτρη ; Τήν έποχή της μεγά-
λης ζέστης, στην παλαιά 'Αθήνα, μέ τί τρόπο δροσίζανε τά δι-
φασμ'να τους κείλη οι άθηναίοι ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σέ πολύ παλαιότερα χρόνια γύρω στά 1870, δέν υπήρχε τίποτε άλλο στόν δρόμο, γιά πρόχειρο ξεδίφασμα παρα τό λουκουμάκι καί νερό ! 'Ο πλανόδιος πωλητής, εἶχε μπροστά του ἕνα μικρό πάγκο μέ λουκούμα τῆς κακίας ὥρας καί μερικά ποτήρια. Στό χέρι του κρατοῦσε μιὰ στάμνα γεμάτη νερό καί γύριζε στούς δρόμους φωνάζοντας ἕνα δίστιχο :

Λουκουμάκι καί νερό - μιὰ πεντάρα καί τά δύο... Λουκουμάκι καί νερό - μιὰ πεντάρα καί τά δύο...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τίποτε άλλο ἀπό λουκουμάκι καί νερό ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Λίγο ἄργότερα, γύρω στά ~~1880~~ 1890, κάποιος ξεπεσμένος Ἴταλός λανσάρισε τό γ ι ἄ τ σ ο. Ἐνα ἀμφίβολο παγωτό πού τό δινε μέσα σ' ἕνα κωνάκι ἀπό βόφλα. Εἶχε στήν πλάτη του ἕνα μακρύ κοντάρι ἀπό τίς δύο ἕκρες τοῦ ὁποίου κρεμόντουσαν δύο δοχεῖα γεμάτα πάγο. Στή μέση υπήρχε τό γιάτσο... Κι' αὐτός διαλαλοῦσε τό ἐμπόρευμά του μέ δίστιχο : Γιάτσο κρέμα καί λεμόνι - πού ὅποιος τρώει δέν καφώνει... Ὅταν ὁμως ἀντί λεμονιοῦ, εἶχε κρέμα καί σοκολάτα, τό σχετικό διαφημιστικό δίστιχο ἔλλαξε : Κρέμα ἐδῶ καί τσιουλάτ - καί τό στόμα σας ὁρσάτο... Πῆν ξεχνάς ὁμως ὅτι υπήρχε καί ὁ κρσο μπούζι μέ τό φεσάκι...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Αὐτόν τόν ξέρω. Πουλοῦσε ἕνα παγωμένο κόκκινο ὑγρό σάν βυσινάδα καί ξεφώνιζε ἐμμέτρως κι' αὐτός : Κρσο εἶναι μπούζι - Γλυκό σάν τό καρπούζι...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅμως νομίζω ὅτι γι' αὐτήν τήν τροχαίαδροσιά θά πρέπη ν' ἀφιερῶσωμε μιὰ ἄλλη μέρα γιατί ἀπόψε ἡ ὥρα μας πέρασε... Ὁ ρεβουάρ λοιπόν γιά φεσά τήν ἐρχόμενη Κυριακή, τήν ἴδια ὥρα.